

УДК 351.82:330.131.7(477)

<https://doi.org/10.31652/2786-6068-2026-7-198-209>

Сергій Таранчук

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, здобувач наукового ступеня доктор філософії

e-mail: anonim_k@ukr.net,

<https://orcid.org/0009-0001-8863-0503>

ОСНОВНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Анотація. У статті досліджено теоретико-методологічні та прикладні засади державного управління у сфері економічної безпеки України в умовах сучасних глобалізаційних процесів. Обґрунтовано, що глобалізація формує нову архітектуру світових економічних відносин, яка, поряд із розширенням можливостей міжнародної співпраці, супроводжується виникненням комплексу нових викликів і загроз для національної економіки, фінансової системи, виробничого потенціалу, енергетичної незалежності, технологічного розвитку та інформаційного простору держави.

Особливу увагу приділено дослідженню сучасних глобалізаційних викликів, серед яких трансформація міжнародних виробничих ланцюгів, фінансова нестабільність, геополітичні конфлікти, енергетичні кризи, кіберзагрози, посилення технологічної конкуренції, зміна структури світових ринків і необхідність переходу до інноваційної моделі розвитку. Здійснено комплексний аналіз основних детермінант державного управління у сфері економічної безпеки України. Доведено, що саме системний вплив зазначених чинників визначає здатність держави своєчасно реагувати на внутрішні та зовнішні загрози, забезпечувати стійкість економічної системи та формувати умови для довгострокового соціально-економічного розвитку.

Визначено пріоритетні напрями вдосконалення державної політики у сфері економічної безпеки України, які передбачають модернізацію інституційної системи публічного управління, розвиток стратегічного планування, впровадження сучасних механізмів моніторингу та оцінювання економічних ризиків, посилення фінансової, інвестиційної та енергетичної безпеки, підтримку інноваційної економіки, розвиток цифрової інфраструктури, зміцнення міжнародного економічного співробітництва та підвищення рівня економічної стійкості територій. Доведено, що реалізація запропонованих підходів сприятиме підвищенню ефективності державного управління, зміцненню економічної безпеки України, забезпеченню конкурентоспроможності національної економіки та формуванню передумов для сталого розвитку держави в умовах глобалізації та повоєнного відновлення.

Ключові слова: публічне управління, економічна безпека, стратегічні моделі, повоєнне відновлення, публічне адміністрування, інституційна спроможність, економічна політика, сталий розвиток.

Serhii Taranchuk

MAIN DETERMINANTS OF STATE ADMINISTRATION IN THE FIELD OF UKRAINE'S ECONOMIC SECURITY UNDER GLOBALIZATION

Abstract. The article examines the theoretical, methodological, and applied foundations of state administration in the field of Ukraine's economic security under the conditions of contemporary globalization processes. It is substantiated that globalization is shaping a new architecture of global economic relations which, while expanding opportunities for international cooperation, simultaneously generates a wide range of new challenges and threats to the national economy, the financial system, productive capacity, energy independence, technological development, and the state's information space.

Particular attention is paid to the study of contemporary globalization challenges, including the transformation of global value chains, financial instability, geopolitical conflicts, energy crises, cyber threats, intensified technological competition, changes in the structure of global markets, and the need to transition to an innovation-driven development model. A comprehensive analysis of the main determinants of public administration in the field of Ukraine's economic security has been conducted. It is demonstrated that the systemic impact of these determinants defines the state's capacity to respond promptly to internal and external threats, ensure the resilience of the economic system, and create favorable conditions for long-term socio-economic development.

Priority directions for improving Ukraine's public policy in the field of economic security have been identified. These include the modernization of the institutional framework of public administration, the enhancement of strategic planning, the implementation of advanced mechanisms for monitoring and assessing economic risks, the strengthening of financial, investment, and energy security, the promotion of an innovation-driven economy, the development of digital infrastructure, the reinforcement of international economic cooperation, and the improvement of the economic resilience of territories. It is demonstrated that the implementation of the proposed approaches will enhance the effectiveness of public administration, strengthen Ukraine's economic security, improve the competitiveness of the national economy, and create the necessary preconditions for the country's sustainable development under the conditions of globalization and post-war recovery.

Keywords: public administration, economic security, strategic models, post-war recovery, public governance, institutional capacity, economic policy, sustainable development.

Постановка проблеми. В умовах посилення глобалізаційних процесів,

зростання взаємозалежності національних економік, активізації міжнародної конкуренції, цифрової трансформації суспільства та загострення геополітичних протистоянь питання забезпечення економічної безпеки держави набуває особливої актуальності. Сучасні виклики, пов'язані з нестабільністю світових фінансових ринків, енергетичними кризами, транснаціональними економічними загрозами, кіберризиками, порушенням логістичних ланцюгів і військовою агресією проти України, суттєво впливають на здатність держави забезпечувати стійкість економічної системи та реалізовувати довгострокові цілі сталого розвитку. За таких умов економічна безпека стає не лише складовою національної безпеки, а й важливою передумовою ефективного функціонування системи публічного управління та адміністрування.

Особливої значущості окреслена проблематика набуває для України, яка одночасно перебуває під впливом глобальних трансформаційних процесів та внутрішніх соціально-економічних викликів, пов'язаних із воєнним станом, необхідністю післявоєнного відновлення, інтеграцією до європейського економічного простору та модернізацією державних інституцій. У такій ситуації традиційні підходи до державного управління економічною безпекою потребують переосмислення та адаптації до нових реалій, що характеризуються високим рівнем невизначеності, швидкістю змін та складністю зовнішнього середовища. Водночас ефективність державної політики у сфері економічної безпеки значною мірою залежить від своєчасного виявлення та врахування ключових детермінант, які визначають рівень економічної стійкості держави, її конкурентоспроможність і здатність протидіяти загрозам внутрішнього та зовнішнього характеру. Саме тому наукова актуальність дослідження обумовлена необхідністю поглиблення теоретичних засад державного управління економічною безпекою в умовах глобалізаційних процесів, визначенням системи факторів, що впливають на формування безпечного економічного середовища, а також розробленням сучасних управлінських механізмів реагування на новітні виклики та ризики.

Відтак, виникає нагальна необхідність вдосконалення механізмів державного управління, спрямованих на зміцнення економічної безпеки України, підвищення ефективності реалізації державної економічної політики, забезпечення стійкості національної економіки до глобальних і внутрішніх загроз, а також формування сприятливих умов для післявоєнного відновлення та довгострокового соціально-економічного розвитку. Вирішення зазначених завдань потребує визначення основних детермінант державного управління у сфері економічної безпеки та розроблення науково обґрунтованих рекомендацій щодо їх урахування у процесі формування та реалізації державної політики на основі формування сучасної моделі державного управління економічною безпекою, здатної забезпечити ефективне реагування на виклики глобалізації, зміцнення національної стійкості, підвищення конкурентоспроможності економіки та реалізацію стратегічних пріоритетів розвитку України в умовах динамічних змін міжнародного середовища.

Аналіз джерел та останніх досліджень. Проблематика державного управління у сфері економічної безпеки держави в умовах глобалізаційних

трансформацій належить до числа пріоритетних напрямів сучасних наукових досліджень у галузі публічного управління і адміністрування та національної безпеки. Посилення впливу глобальних економічних процесів, цифровізація суспільних відносин, зростання взаємозалежності національних економік, загострення геополітичних протиріч і виникнення нових форм гібридних загроз зумовлюють необхідність переосмислення традиційних підходів до забезпечення економічної безпеки держави та вдосконалення механізмів державного управління у цій сфері.

Значний внесок у розвиток теоретико-методологічних засад економічної безпеки зробили українські науковці, серед яких вагомий вклад здійснили О. Барановський, І. Бінько, З. Варналій, Т. Васильців, В. Геєць, Я. Жаліло, О. Лазор, В. Мунтіян, С. Пирожков, А. Сухоруков та інші, що досліджують сутність і структуру економічної безпеки держави, механізми її забезпечення, систему індикаторів та критеріїв оцінювання, а також вплив глобалізаційних процесів на економічну стійкість національної економіки.

В умовах сучасних глобалізаційних процесів значного поширення набули дослідження О. Амосова, В. Бакуменка, О. Климчука, В. Князева, В. Малиновського, Н. Нижник, О. Оболенського, В. Тертички та інших учених, що присвячені впливу міжнародної економічної інтеграції, цифровізації, технологічних змін та геополітичних трансформацій на економічну безпеку держави. Науковці акцентують увагу на необхідності формування нових моделей державного управління, здатних забезпечити адаптацію національної економіки до глобальних викликів та посилення міжнародної конкуренції. Після початку повномасштабної військової агресії російської федерації проти України особливої актуальності набули дослідження, пов'язані із забезпеченням економічної безпеки держави в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення.

Водночас проведений аналіз наукових джерел свідчить, що, незважаючи на значний науковий доробок у сфері економічної безпеки та державного управління, низка важливих аспектів залишається недостатньо дослідженою. Насамперед потребують подальшого наукового обґрунтування питання визначення ключових детермінант державного управління та адміністрування у сфері економічної безпеки України саме в умовах сучасної глобалізації, що характеризується високим рівнем невизначеності, цифровою трансформацією економіки, посиленням міжнародної конкуренції та геоекономічних ризиків. Потребують подальшого вивчення підходи до формування адаптивної системи економічної безпеки, здатної ефективно реагувати на виклики глобалізації, воєнні ризики та завдання повоєнного відновлення держави.

Метою статті є визначення та обґрунтування впливу основних детермінант державного управління на формування й реалізацію державної політики у сфері економічної безпеки, а також розроблення науково-практичних підходів до вдосконалення механізмів публічного управління, спрямованих на підвищення стійкості національної економіки до зовнішніх і внутрішніх загроз, забезпечення конкурентоспроможності України з урахуванням викликів воєнного стану, євроінтеграційних процесів та післявоєнного відновлення.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах глобалізації економічних процесів, цифрової трансформації світового господарства, посилення міжнародної конкуренції та зростання геополітичної нестабільності питання забезпечення економічної безпеки держави набувають особливого значення. Для України зазначена проблематика є надзвичайно актуальною з огляду на тривалу військову агресію, руйнування виробничого потенціалу, поглиблення структурних диспропорцій в економіці, залежність від зовнішніх фінансових ресурсів, міграцію трудового капіталу та необхідність повоєнного відновлення національної економіки. За таких умов державне управління у сфері економічної безпеки має забезпечувати не лише захист національних економічних інтересів від внутрішніх і зовнішніх загроз, але й формування сприятливих передумов для стійкого соціально-економічного розвитку, підвищення конкурентоспроможності національної економіки та зміцнення її адаптаційного потенціалу до глобальних викликів.

В умовах геополітичної турбулентності та різного роду наявних гібридних конфліктів виникає необхідність перегляду традиційних методів забезпечення економічної безпеки держави та формування подальших безпекових аспектів економічного розвитку. При цьому основна проблема зумовлена нестачею дієвих механізмів та стратегічних орієнтирів забезпечення економічної безпеки держави внаслідок поширення цифровізації, оскільки технологічна незалежність, надійна кіберзахищеність, інноваційно-інвестиційна спроможність та людський капітал нового покоління формують засади сталого економічного розвитку [9, с. 54]. В свою чергу, проблематика сталого розвитку полягає у докорінній зміні поглядів різних країн світу, формування загального світогляду суспільства та переоцінки економічних, соціальних і екологічних цінностей щодо подолання небезпек та знаходження компромісних варіантів між сучасними й майбутніми поколіннями [7, с. 67].

Небезпеку, як соціальну категорію, доцільно розглядати в якості ймовірного впливу на соціально-економічний організм держави внутрішніх та зовнішніх факторів, внаслідок чого йому може бути завдано різного виду шкоди, що погіршує його стан, надає подальшому розвитку небажану динаміку або параметри. Небезпека обумовлюється наявністю і дією деструктивних сил, які здатні завдати шкоди або знищити об'єкт, що досліджується [3, с. 15].

Для подолання кризових ситуацій в економічній політиці різних країн світу можна виділити дві основні стратегії або підходи:

1) централізований підхід, що передбачає збільшення податкових ставок та платежів, проведення націоналізації підприємств стратегічних галузей економіки, мобілізацію транспортних засобів та іншого виробничого чи особистого майна подвійного призначення, трудову повинність та повний перехід національної економіки так звані “на воєнні рейки” для забезпечення нагальних потреб держави у веденні бойових дій.

2) децентралізований підхід, який застосовується для виведення національної економіки з післявоєнної кризи на основі зниження податкових ставок та платежів, із одночасним зниженням соціальних виплат з боку держави, максимальну підтримку малого та середнього бізнесу, що у середньостроковій

перспективі має забезпечувати створення нових робочих місць та наповнення державного бюджету за рахунок податків [10, с. 56].

Органи публічного управління різного рівня відіграють ключову роль у забезпеченні економічної безпеки на основі реалізації державної політики, регуляторної діяльності та розроблених антикризових заходів. Наразі, в умовах глобальних викликів та гібридних загроз ефективність державного управління визначається, передусім, здатністю до швидкої адаптації, запровадження інноваційних інструментів управління, дієвої міжвідомчої координації та впровадження цифрових технологій [2, с. 229]. Саме тому головною метою системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки є здатність утримувати всю існуючу сукупність конфліктів та загроз на релевантному передкритичному рівні, за якого загрозливі чинники не здатні здійснювати руйнівну дію [5, с. 157].

Внаслідок процесів глобалізації, децентралізації влади та зростаючої конкуренції між державами основним вектором є здатність швидко реагувати й адаптуватися до нагальних викликів цифрової епохи та захисту необхідної інформації, що визначає рівень їх національної конкурентоспроможності, економічної та інформаційної безпеки [8, с. 128]. При цьому технологічне інформаційне середовище руйнує усталену ієрархію управління, формуючи більш гнучкі структури в управлінській діяльності. Сучасні автоматизовані інформаційні системи і технології оптимізують та забезпечують раціоналізацію управлінських функцій, сприяють побудові збалансованого суспільства, вдосконалюючи всі сфери його життя і господарської діяльності [6, с. 10].

У контексті розглянутих глобальних змін, Україна потребує розробки та впровадження ефективних державних механізмів забезпечення економічної безпеки, які здатні враховувати не лише поточні виклики, але й довгострокові перспективи розвитку [11, с. 131]. Зокрема, до початку військових дій українську економіку називали експортоорієнтованою, оскільки значна частина валютних ресурсів та податків надходила від експортної діяльності різних компаній. Проте, наразі руйнування підприємств, блокада портів, виникнення логістичних проблем та обмеження торговельних шляхів зумовлюють різке падіння українського експорту [4, с. 70]. Виникають проблеми економічних взаємин між країнами через повномасштабне воєнне вторгнення росії [12, с. 5].

Вплив глобалізації, у поєднанні з міжнародною конкуренцією, фінансовими кризами, торговельними санкціями й постійними змінами у світовій економічній системі, потребують від органів публічного управління розроблення нових підходів до гарантування економічної безпеки. Модернізація інституційної системи органів публічного управління вимагає проводити зміни у функціонуванні й структурі державних інститутів, що забезпечують ефективне управління економічними процесами. Публічне управління має відповідати новим викликам і вимогам часу на основі вдосконалення системи моніторингу, аналітики й прогнозування економічної ситуації, що запобігатиме кризовим явищам і мінімізації ризиків [1, с. 123–124].

Сучасні глобалізаційні процеси характеризуються високим рівнем взаємозалежності національних економік, прискореним розвитком цифрових

технологій, трансформацією міжнародних ринків, посиленням геополітичної конкуренції, активізацією міжнародних фінансових потоків та виникненням нових форм легального економічного протистояння. За таких умов економічна безпека стає не лише складовою національної безпеки, а й одним із ключових напрямів державної політики, реалізація якої потребує використання сучасних інструментів публічного управління, стратегічного прогнозування та міжвідомчої координації. Система державного управління економічною безпекою має базуватися на комплексному врахуванні детермінант, які визначають рівень стійкості соціально-економічної системи держави. Під детермінантами державного управління економічною безпекою доцільно розуміти сукупність внутрішніх і зовнішніх факторів, закономірностей, інституційних умов та управлінських механізмів, які безпосередньо впливають на здатність держави забезпечувати стабільне функціонування економіки, захищати національні економічні інтереси, протидіяти сучасним загрозам та створювати умови для подальшого сталого розвитку.

На основі узагальнення сучасних наукових підходів пропонується систематизувати основні детермінанти державного управління у сфері економічної безпеки України в умовах глобалізації у вигляді таких взаємопов'язаних функціональних груп: інституційні детермінанти; правові детермінанти; економічні детермінанти; фінансові детермінанти; соціальні детермінанти; інноваційно-технологічні детермінанти; інформаційно-цифрові детермінанти; зовнішньоекономічні детермінанти; геополітичні та безпекові детермінанти; екологічні детермінанти. Запропонований класифікаційний підхід відображає комплексний характер сучасної системи економічної безпеки, де кожна група факторів взаємодіє між собою, формуючи загальний рівень стійкості держави до внутрішніх та зовнішніх викликів.

Провідне місце серед визначених детермінант займають інституційні фактори, оскільки інституційна спроможність органів державної влади визначає ефективність формування державної політики, швидкість прийняття управлінських рішень, рівень міжвідомчої взаємодії та координації діяльності всіх суб'єктів забезпечення економічної безпеки країни. Практика розвинених держав світу демонструє, що високий рівень економічної стійкості безпосередньо залежить від ефективності державних інституцій, прозорості їх діяльності, мінімізації корупційних ризиків та впровадження сучасних моделей публічного управління.

Не менш важливе значення мають правові детермінанти, які формують нормативне середовище функціонування економіки. Якість законодавства, стабільність правового поля, ефективність адміністративно-правових механізмів регулювання господарської діяльності та захисту прав власності безпосередньо впливають на інвестиційну привабливість держави, розвиток підприємництва та рівень довіри міжнародних партнерів. Водночас сучасні умови потребують постійного оновлення нормативно-правової бази відповідно до стандартів Європейського Союзу та міжнародних практик забезпечення економічної безпеки.

Економічні детермінанти характеризують реальний стан національної

економіки та її здатність забезпечувати стає економічне зростання. До них належать темпи зростання ВВП, структура економіки, рівень розвитку промисловості, аграрного сектору, малого і середнього бізнесу, продуктивність праці, інноваційна активність підприємств та конкурентоспроможність національного виробництва. В умовах глобалізації саме диверсифікація економіки, розвиток внутрішнього виробництва та підвищення доданої вартості продукції виступають важливими чинниками зміцнення економічної безпеки.

Наразі особливої актуальності набувають фінансові детермінанти, які визначають стійкість бюджетної системи, банківського сектору, валютного ринку та державних фінансів. Фінансова стабільність забезпечує можливість держави ефективно реалізовувати економічну політику, фінансувати соціальні програми, оборонний сектор та післявоєнне відновлення економіки. Значний вплив на фінансову безпеку здійснюють рівень державного боргу, дефіцит бюджету, інфляційні процеси, стан міжнародних резервів та ефективність податкової політики.

Сучасні глобальні тенденції свідчать про суттєве зростання ролі інноваційно-технологічних детермінант. Перехід до цифрової економіки, розвиток штучного інтелекту, автоматизація виробничих процесів, використання великих масивів даних та цифрових платформ суттєво змінюють підходи до державного управління. Водночас цифровізація створює нові ризики, пов'язані із кібербезпекою, захистом критичної інформаційної інфраструктури та цифровим суверенітетом держави. Тому одним із пріоритетів державної політики має стати розвиток цифрової стійкості системи публічного управління.

Соціальні детермінанти економічної безпеки визначають рівень людського капіталу, зайнятості населення, демографічного розвитку, соціальної стабільності та довіри громадян до державних інституцій. Війна значно поглибила існуючі соціальні диспропорції, що потребує нових підходів до державного управління людським потенціалом, розвитку освіти, науки, охорони здоров'я та соціального захисту населення.

В умовах глобалізації істотно посилюється вплив зовнішньоекономічних детермінант. Рівень інтеграції України у світову економіку визначається обсягами міжнародної торгівлі, експортною структурою, інвестиційною активністю, участю у міжнародних виробничих ланцюгах, станом логістичної інфраструктури та рівнем диверсифікації зовнішньоекономічних зв'язків. Надмірна залежність від окремих ринків або критичного імпорту створює в майбутньому додаткові ризики економічній безпеці, що потребує формування політики економічної диверсифікації та розвитку стратегічних секторів економіки.

Окрему групу становлять геополітичні та безпекові детермінанти. Зростання міжнародної конкуренції, економічні санкції, торговельні війни, енергетичні кризи, порушення глобальних логістичних ланцюгів та військові конфлікти формують нову архітектуру світової економіки, в якій питання економічної безпеки дедалі більше інтегруються із системою національної безпеки. Для України ці чинники мають критичне значення через необхідність одночасного забезпечення обороноздатності, економічної стійкості та

післявоєнного відновлення.

На основі проведеного дослідження запропоновано концептуальну модель державного управління економічною безпекою, яка ґрунтується на п'яти взаємопов'язаних управлінських принципах:

- 1) системності та комплексності управління;
- 2) ризик-орієнтованого стратегічного планування;
- 3) адаптивності державної політики до глобальних змін;
- 4) цифровізації управлінських процесів;
- 5) партнерської взаємодії держави, бізнесу, науки та громадянського суспільства.

Реалізація зазначеної моделі передбачає запровадження сучасних механізмів стратегічного моніторингу економічної безпеки, використання системи ключових індикаторів оцінювання, прогнозування кризових явищ, цифрових аналітичних платформ та інструментів підтримки управлінських рішень. Важливим результатом дослідження є обґрунтування необхідності переходу від реактивної моделі державного управління до проактивної моделі забезпечення економічної безпеки. Якщо традиційна система переважно реагує на вже існуючі загрози, то сучасна модель має базуватися на прогнозуванні можливих ризиків, сценарному моделюванні, використанні технологій штучного інтелекту, аналізі великих даних та постійному моніторингу глобального середовища. Саме такий підхід відповідає сучасним міжнародним тенденціям розвитку публічного управління та забезпечує підвищення стійкості держави до зовнішніх і внутрішніх викликів.

Таким чином, проведене дослідження дозволило встановити, що ефективність державного управління та адміністрування у сфері економічної безпеки України визначається комплексною взаємодією інституційних, правових, економічних, фінансових, соціальних, інноваційно-технологічних, інформаційно-цифрових, зовнішньоекономічних та геополітичних детермінант. Їх системна інтеграція у процес формування та реалізації державної політики створює необхідні передумови для підвищення стійкості національної економіки, зміцнення конкурентоспроможності України, ефективного післявоєнного відновлення та забезпечення довгострокового сталого розвитку в умовах глобалізації.

Висновки. Отже вважаємо, що в умовах процесів глобалізації економічна безпека України трансформується із вузькоекономічної категорії у комплексний об'єкт державного управління, ефективного функціонування якого визначається взаємодією політичних, економічних, соціальних, технологічних, інформаційних та безпекових чинників. Посилення глобальної взаємозалежності економік, прискорення цифрової трансформації, загострення геополітичної конкуренції, військові конфлікти, кіберзагрози та структурні зміни світового господарства обумовлюють необхідність переосмислення традиційних підходів до формування державної політики у сфері економічної безпеки та переходу до сучасної моделі публічного управління, заснованої на принципах системності, адаптивності, стратегічного прогнозування й управління ризиками.

Обґрунтовано, що основними детермінантами державного управління у

сфері економічної безпеки України виступають інституційні, правові, економічні, фінансові, соціальні, інноваційно-технологічні, інформаційно-цифрові, зовнішньоекономічні, геополітичні та екологічні чинники. На відміну від традиційних підходів, запропонована систематизація детермінант дозволяє розглядати економічну безпеку як багаторівневу систему взаємопов'язаних елементів, ефективність функціонування якої визначається не окремими показниками, а комплексною взаємодією управлінських механізмів, інституційного середовища та стратегічних пріоритетів державної політики.

Доведено, що сучасна система державного управління економічною безпекою має ґрунтуватися на інтегрованому підході, який передбачає узгодження економічної, фінансової, інвестиційної, інноваційної, промислової, цифрової та безпекової політики держави. При цьому ключового значення набувають інституційна спроможність органів публічної влади, цифровізація управлінських процесів, використання сучасних інформаційно-аналітичних систем, розвиток стратегічного планування та впровадження ризик-орієнтованих механізмів прийняття управлінських рішень. В умовах повномасштабної військової агресії та післявоєнного відновлення України особливої актуальності набуває забезпечення стійкості критичної інфраструктури, фінансової системи, логістичних ланцюгів, енергетичного сектору, продовольчої безпеки та цифрового простору. Саме тому державне управління економічною безпекою має здійснюватися на основі постійного моніторингу внутрішніх і зовнішніх загроз, прогнозування можливих кризових явищ, своєчасного коригування державної політики та широкого використання цифрових технологій підтримки управлінських рішень.

Перспективи подальших наукових досліджень доцільно пов'язати з поглибленим вивченням механізмів державного управління економічною безпекою в умовах цифрової економіки та формування нової архітектури глобальної безпеки. Особливої уваги необхідно приділити розробленню інтегрованої системи індикаторів оцінювання ефективності державної політики у сфері економічної безпеки, що дозволить здійснювати комплексний моніторинг рівня економічної стійкості держави, прогнозувати потенційні загрози та оцінювати результативність управлінських рішень. Також потребують більш детального вивчення питання щодо забезпечення економічної безпеки територіальних громад у процесі децентралізації, розвитку державно-приватного партнерства, удосконалення механізмів захисту критичної інфраструктури, формування системи економічної стійкості регіонів, а також інтеграції екологічної, енергетичної, продовольчої та кібербезпеки у загальнодержавну систему стратегічного управління. Окремий науковий інтерес становить розроблення концептуальних засад управління економічною безпекою України в процесі її європейської інтеграції, післявоєнного відновлення та забезпечення довгострокового сталого розвитку в умовах глобальних трансформацій.

Список використаних джерел:

1. Байкевич Р. Інституційний розвиток органів публічного управління у забезпеченні економічної безпеки держави в умовах глобалізації та цифрової трансформації. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*, 2024. № 6. С. 122–129.

DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2024.6.20> (дата звернення: 01.05.2026).

2. Бліщук К. Ефективність діяльності органів публічного управління щодо забезпечення економічної безпеки в умовах глобальних викликів та загроз. *Економіка і регіон*, 2025. № 1 (96). С. 228–233. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2025.1\(96\).3768](https://doi.org/10.26906/EiR.2025.1(96).3768) (дата звернення: 11.05.2026).

3. Варналій З.С. Економічна та фінансова безпека України в умовах глобалізації. Київ: Знання України, 2020. 423 с.

4. Воротін В.Є., Шинкарьов А. М. Публічна економічна політика України: виклики воєнного стану. *Вісник національного університету цивільного захисту України. Серія «Державне управління»*, 2022. С. 66–75. DOI: <https://doi.org/10.52363/2414-5866-2022-1-8> (дата звернення: 01.05.2026).

5. Іванова В.М. Моделювання та програмування розвитку системи діяльності органів публічної влади у сфері зовнішньоекономічної безпеки України. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*, 2023. № (3 (21)). С. 154–168. DOI: [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2022-3\(21\)-154-168](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2022-3(21)-154-168) (дата звернення: 01.05.2026).

6. Климчук О.В. Інформаційні системи і технології в управлінні: конспект лекцій. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 160 с. URL: <https://surl.lt/rrcxff> (дата звернення: 01.05.2026).

7. Климчук О. В., Козловський С. В., Лавров Р. В. Стратегічні аспекти економіко-енергетичної політики України в контексті сталого розвитку. *Бізнес Інформ*, 2021. № 1. С. 65–76. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-1-65-76> (дата звернення: 05.05.2026).

8. Климчук О.В. Цифрова трансформація в системі управління економічною безпекою держави. *Цифровізація як чинник економічної трансформації та соціально-економічної безпеки України: теорія, практика, перспективи: колективна монографія*. Рига, Латвія: Baltija Publishing, 2025. С. 128–178. URL: <https://surl.li/lmnzxf> (дата звернення: 22.05.2026).

9. Маслій О.А., Буряк А.А., Науменко О.А. Детермінанти економічної безпеки держави в умовах Індустрії 4.0. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія Економіка*, 2025. Вип. 3. С. 53–60. DOI: <https://doi.org/10.32782/ecovis/2025-3-8> (дата звернення: 01.05.2026).

10. Машненко К., Деркаченко Ю. Вплив гібридних загроз на економічну безпеку держави: механізми адаптації публічного управління в контексті цифрової трансформації. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 2026. № 350 (6). С. 55–60. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2026-350-6> (дата звернення: 01.05.2026).

11. Папирін Д. О. Механізми забезпечення економічної безпеки України в умовах формування ринкової економіки: стратегічні виклики та перспективи. *Актуальні проблеми державного управління*, 2024. № 2 (65). С. 130–148. DOI: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2024-2-07> (дата звернення: 04.05.2026).

12. Самодай В., Машина Ю., Колесник Н. Механізми мінімізації загроз економічній безпеці України в умовах глобальних викликів. *Економіка та суспільство*, 2025. № 73. С. 1–9. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-136> (дата звернення: 01.05.2026).

References:

1. Baikevych, R. (2024). Instytutsiinyi rozvytok orhaniv publichnoho upravlinnia u zabezpechenni ekonomichnoi bezpeky derzhavy v umovakh hlobalizatsii ta tsyfrovoyi transformatsii [Institutional Development of Public Administration Bodies in Ensuring the Economic Security of the State under Conditions of Globalization and Digital Transformation]. *Dniprovskiyi naukovyi chasopys publichnoho upravlinnia, psykholohii, prava*. 6. Ss. 122–129. DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2024.6.20> [in Ukrainian].

2. Blishchuk, K. (2025). Efektyvnist diialnosti orhaniv publichnoho upravlinnia shchodo zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky v umovakh hlobalnykh vyklykiv ta zahroz [Effectiveness of public administration bodies in ensuring economic security under conditions of global challenges and threats]. *Ekonomika i rehion*. 1(96). Ss. 228–233.

DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2025.1\(96\).3768](https://doi.org/10.26906/EiR.2025.1(96).3768) [in Ukrainian].

3. Varnalii, Z.S. (2020). *Ekonomichna ta finansova bezpeka Ukrainy v umovakh hlobalizatsii* [Economic and Financial Security of Ukraine in Conditions of Globalization]. Kyiv: *Znannia Ukrainy*. 423 p. [in Ukrainian].

4. Vorotin, V.Ye. & Shynkarov, A.M. (2022). *Publichna ekonomichna polityka Ukrainy: vyklyky voiennoho stanu* [Public economic policy of Ukraine: challenges of martial law]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu tsyvilnoho zakhystu Ukrainy. Seriya «Derzhavne upravlinnia»*. Ss. 66–75. DOI: <https://doi.org/10.52363/2414-5866-2022-1-8> [in Ukrainian].

5. Ivanova, V.M. (2023). *Modeliuvannia ta prohramuvannia rozvytku systemy diialnosti orhaniv publichnoi vlady u sferi zovnishnoekonomichnoi bezpeky Ukrainy* [Modeling and programming of the development of the system of activity of public authorities in the field of foreign economic security of Ukraine]. *Ekspert: paradyhmy yurydychnykh nauk i derzhavnoho upravlinnia*. 3(21). Ss. 154–168. DOI: [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2022-3\(21\)-154-168](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2022-3(21)-154-168) [in Ukrainian].

6. Klymchuk, O.V. (2021). *Informatsiini systemy i tekhnolohii v upravlinni* [Information systems and technologies in management]. *Konspekt lektsii* [Lecture notes]. Vinnytsia: DonNU im. Vasylya Stusa. Retrieved from: <https://surl.lt/rrcxff> [in Ukrainian].

7. Klymchuk, O.V., Kozlovskiy, S.V. & Lavrov, R.V. (2021). *Stratehichni aspekty ekonomiko-enerhetychnoi polityky Ukrainy v konteksti staloho rozvytku* [Strategic Aspects of Ukraine's Economic and Energy Policy in the Context of Sustainable Development]. *Biznes Inform.* 1. Ss. 65-76. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-1-65-76> [in Ukrainian].

8. Klymchuk, O.V. (2025). *Tsifrova transformatsiia v systemi upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu derzhavy* [Digital transformation in the system of state economic security management]. In *Tsifrovizatsiia yak chynnyk ekonomichnoi transformatsii ta sotsialno-ekonomichnoi bezpeky Ukrainy: teoriia, praktyka, perspektyvy: kolektyvna monografiia*. Riga, Latvia: Baltija Publishing. Ss. 128–178 [in Ukrainian]. Retrieved from: <https://surl.li/lmnzxf> [in Ukrainian].

9. Maslii, O.A., Buriak, A.A. & Naumenko, O.A. (2025). *Determinanty ekonomichnoi bezpeky derzhavy v umovakh Industrii 4.0* [Determinants of the economic security of the state under Industry 4.0]. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho natsionalnoho universytetu imeni Yuriia Fedkovycha. Seriya Ekonomika*. 3. Ss. 53–60. DOI: <https://doi.org/10.32782/ecovis/2025-3-8> [in Ukrainian].

10. Mashnenkov, K. & Derkachenko, Yu. (2026). *Vplyv hibrydnykh zahroz na ekonomichnu bezpeku derzhavy: mekhanizmy adaptatsii publichnoho upravlinnia v konteksti tsyfrovoy transformatsii* [The impact of hybrid threats on the economic security of the state: mechanisms of public administration adaptation in the context of digital transformation]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 350(6). Ss. 55–60. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2026-350-6> [in Ukrainian].

11. Papyrin, D.O. (2024). *Mekhanizmy zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy v umovakh formuvannia rynkovoi ekonomiky: stratehichni vyklyky ta perspektyvy* [Mechanisms for ensuring the economic security of Ukraine in the conditions of a market economy formation: strategic challenges and prospects]. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia*. 2(65). Ss. 130–148. DOI: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2024-2-07> [in Ukrainian].

12. Samodai, V., Mashyna, Yu. & Kolesnyk, N. (2025). *Mekhanizmy minimizatsii zahroz ekonomichnii bezpetsi Ukrainy v umovakh hlobalnykh vyklykiv* [Mechanisms for minimizing threats to the economic security of Ukraine in the context of global challenges]. *Ekonomika ta suspilstvo*. 73. Ss. 1–9. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-136> [in Ukrainian].